

KEMIRGENLER

Kör Köstebek

Prof. Dr. Cem ÖZKAN

KEMIRGENLER

Sınıf: Mammalia

Takım: Rodentia (Kemirgenler)

Familya: Spalacidae (Körfaregiller)

Spalax(= Nannospalax) leucodon Nordmann, 1840= **Körfare = Kösnü**

Tanınması: Gözleri, küçük, ince bir deri ile örtülmüştür. Kulakkepçeleri yoktur. Vücutları silindiriktir. Başları iri ve küttür ve vücuttan belirgin olarak ayrılmaz. Dıştan görülebilir kuyrukları yoktur. Vücut uzunluğu 15-27 cm, ağırlıkları 150-200gr dır. Alt ve üst kesici dişleri oldukça uzundur. Ön ve arka ayakları 5 parmaklıdır. İşitme ve dokunma duyuları çok iyi gelişmiştir. Renkleri, üst kısımları kahverengiden griye kadar değişir. Ayaklar gümüşimsidir. Nadiren burunun orta üstünden geriye doğru uzanan beyaz bir bant vardır.

Yayılışı:

Güneydođu Anadolu hariç ölkemizin hemen her tarafında görölür.

Biyolojisi ve Zararı:

- Çiftleşme Kasım- Mart arasında olur; yavrular Şubat- Nisan ayında doğrulur.
- Gebelikleri bir aydan azdır. Yavruları 6-7 gr kadar; çıplak, doğumdan 2 hafta sonra postları oluşur.
- Yılda bir defa doğururlar; her defasında 2-4 yavru doğururlar; yavrular 4-6 hafta sonra yuvayı terk ederler. 4-5 yıl yaşarlar.
- Genellikle yumuşak tarım alanlarında, steplerde, bağ ve bahçelerde bulunurlar; 2500 m' ye çıkabilirler.

Körfarenin galeriler açarken çıkardığı topraklar

Toprak altında yaşarlar; 4-8 cm çapında galeriler açar ve çıkardıkları toprakları bir sıra tümsekler halinde yığarlar.

Çıkardıkları toprakların yarım metre yükseklikte, bir metre çapında olması ile köstebeklerden ayrılırlar.

Çiftleşme dönemlerinin dışında tek tek ayrı yaşarlar. Daha çok geceleri işlektirler.

- Toplam uzunluğu 30 m kadar olabilen galerileri dişleri ile kazar, üyeleri ile toprakları geriye iterler. Bu sırada önlerine çıkan bitki köklerini ve yumrularını da keserler. Kural olarak kök ve yumru yerler.
- Toprağın 1.5-2 m derininde, 30-35 cm çapında bir yuva yapar ve bu yuvanın içini otlarla döşerler. Günlük yaşama odalarının yanında, besin deposu ve diğer bazı odaları da bulunur. Çođunluk köstebekle karıştırılırlar (Köstebeklerin yığdıkları toprak kör fareninkine göre daha küçüktür).
- Tarım arazilerine zarar verirler. Kök, yumru, tahıl ve toprak altındaki bitkisel besinleri alırlar. Tarım arazilerinde soğan, patates, pancar, şalgam, havuç ve pırasada önemli zarar yaparlar. Ayrıca toprakta kazdıkları galeriler nedeniyle sulama işlerini aksatırlar.

Mücadelesi

- **Doğal düşmanları ve etkinlikleri**

Stenocephalus turciats isimli pire ve *Haemaphysalis lecohi* isimli kene başlıca asalaklarıdır.

En önemli predatörleri ise köpek, tilki, puhu kuşu (*Buho huho*), kulaklı baykuş (*Oso otits*) ve peçeli baykuş (*Tyto alba*) dir.

- **Kültürel önlemler**

Körfarelerin açmış oldukları galeriler su altında bırakılarak galeri içersindeki bireyler öldürülebilirler.

- **Mekaniksel savaşım**

Kör farelere karşı gerek gaz ve gerekse yem halinde uygulanan kimyasal maddelerden etkili bir sonuç alınamamıştır. Bu nedenle bugün için kör farelere karşı en etkili mücadele yöntemi mekaniksel olarak, Beypazarı tipi kör fare kapanları kullanılarak etkili bir mücadele yapılabilir.

Beypazarı tipi körfare kapanı

Mücadele Zamanının Tespiti

Çok soğuk kış günleri dışında yıl boyunca her zaman kapan kurulabilir.

Kullanılacak Alet ve Makineler

Beypazarı tipi kör fare kapanı en etkili sonucu vermektedir. Ancak yöresel olarak kullanılan kör fare kapan tipleri de bulunmaktadır.

Kapan Kurma Tekniđi

En taze toprak yığını saptanır ve topraklar bir kürekle aktarılarak delik ağzı bulunur.

Ortaya çıkarılan delik ağzına bir çubuk sokularak 20 - 30 cm. lik delik uzunluğunun düz olmasına ve bu kısma başka bir galerinin açılmamış bulunmasına dikkat edilir.

Kıvrımlar varsa giderilinceye kadar kazılır. Sonra kazma sırasında galerinin içine giden topraklar iyice temizlenir. Daha sonra kapan kurulu olarak kapan levhası delik ağzına gelecek şekilde yerleştirilir.

Delik ağzı bir miktar otlarla örtülür. Kurulmuş olan kapanlar sık sık kontrol edilir. Galeri açma işleminde iki galeri çıkarsa her ikisine de kapan kurulmalıdır. Bunlardan birinde kör fare yakalanmış, diğerine taze toprak getirilmemişse her iki kapan da alınıp başka sistemlere kurulmalıdır.

Köstebek

Köstebeğin galeriler açarken çıkardığı topraklar